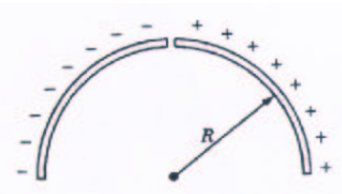

09.21.21 Eðlisfræði 2 V

Próf laugardaginn 11. maí 2002, kl. 13:30 - 16:30.

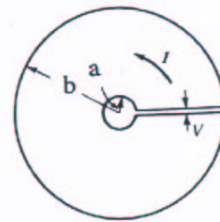
Leyfileg hjálpargögn: skriffæri og teikniáhöld (reglustika, sirkill). Prófið er 7 verkefni sem öll vega jafnt. Með prófinu fylgir jöfnusafn (3 bls.). Skrifid allar útleiðslur skýrt og greinilega, með teikningum og hnitmiðuðum skýringum þar sem það á við.

1. Mjóar stangir eru beygðar í tvo 90° -boga úr hring eins og myndin sýnir. Önnur hefur jafnan rafhleðslubéttleika λ Coul/m en hin $-\lambda$ Coul/m, $\lambda > 0$. Finnið rafmættið V í miðpunkti hringins (ef það er 0 í óendanlegri fjarlægð), svo og styrk og stefnu rafsviðsins $\mathbf{E}$ þar.

2. Q er þekkt rafhleðsla á kyrrstæðri málmkúlu með radíus r . Langt frá henni (þ.e. $\gg r$) er önnur jafnstór kyrrstæð málmkúla með hleðslu $-xQ$ þar sem $x > 1$. Eftir að kúlurnar eru tengdar saman með vír, verður fráhrindikraftur milli þeirra, að stærð $4/5$ af stærð upphaflega aðdráttarkraftsins. Finnið x , og einnig hve mikið rafstöðuorka kúlnanna breytist við að þær séu tengdar saman. Rafrýmd málmkúlu er $C = r/k$.

3. Kringlótt málm-skífa hefur radíus b og þykkt t . Málmurinn hefur eðlisviðnám ρ . Gat með radíus a er í miðju skífunnar. Nú er söguð mjó rifa inn að gatinu, og rafhlaða með spennu V tengd þar yfir (allsstaðar á rétt-hyrndu þversniði málmnsins). Finnið stærð straumbéttleikans J (í Amp/m²) í skífunni og svo heildarstrauminn I . (Ábending: Hugsa má sér að skífan sé samsett úr mjóum sammiðja málmgjörðum með örþunnri einangrun á milli).

4. Lítið segultvískaut (dipole) af fastri stærð μ er á ás hringlaga eins-vafnings spólu (loop) og stefnir eftir ásnum. Fjarlægð tvískautsins frá miðju spóluunnar er x , radíus hennar er R , og hún ber fastan straum I . Bæði eru kyrrstæð. Notið viðeigandi aðferð til að finna formúlu fyrir því segulsviði $B(x)$ sem spólan veldur allsstaðar á ás sínum, og reiknið síðan stærð kraftsins $F = \mu dB/dx$ sem verkar frá sviðinu á tvískautið μ . (Ath. Ekki þarf að reikna segulsviðið sem tvískautið veldur).

5. Aflöng vírspóla (solenoid) er vafin á beinan sívalan hólk. Hún hefur radíus $r = 2$ cm og lengd $b = 20$ cm. Vírinn hefur radíus $a = 0.5$ mm (og mjög þunna einangrunarhúð). Hann er úr málm með eðlisviðnám $\rho = 2 \cdot 10^{-8}$ ohm.m. Vírinn er í einu lagi á hólknunum, með vafningana þétt saman. Svonefndur tímastuðull fyrir þessa spólu er $\tau = L/R$ þar sem L er sjálfspan spólunnar og R viðnám hennar. μ_0 er $4 \pi \cdot 10^{-7}$ SI-einingar. Áætlið tölugildi stærðarinnar τ .
6. Inn í raðtengda undirdempaða LCR-rás er bætt riðstraums-aflgjafa (án innra viðnáms) sem gefur frá sér íspennuna $v(t) = v_0 \sin \omega t$. Við látum nú horn tíðnina ω breytast smátt og smátt frá 0 til óendanlegs, en v_0 er fasti. Útslag (amplitude) spennunnar yfir þéttinn C kallast v_{0C} . Finnið
- markgildið á v_{0C} við $\omega \ll \omega_0$ (þar sem $\omega_0 = (LC)^{-1/2}$)
  - gildið á ω þar sem v_{0C} nær hámarki.
7. a) Holspegill er partur af kúlufleti sem hefur radíus R . Sýnið með teikningu, hvernig svonefnd brennividd spegilsins, f (fyrir geisla sem falla á kúlufletinn innanverðan), tengist R .
- b) Ef horft er í einn slíkan holspegil með $R = 120$ cm, sér maður upprétta sýndarmynd (erect virtual image) af auga sínu, í tvöfaldri stærð á hvern veg. Hvað er augað þá langt frá speglinum ?